

Napirenden a felsőoktatás

Országos rektori értekezlet

A felsőoktatás időszerű kérdéseiről, feladatairól tartott országos munkaértekezletet csütörtökön a Budapesti Kongresszusi Központban. A hazai felsőoktatási intézmények vezetőinek tanácskozásán — amelyet Földiák Gábor művelődési miniszterhelyettes nyitott meg — részt vett és felszólalt Köpeczi Béla művelődési miniszter, s jelen voltak a párt- és állami szervek, az illetékes minisztériumok képviselői. A vita-indító előadást Török Imre, a Művelődési Minisztérium egyetemi és főiskolai főosztályának vezetője tartotta meg. Referátumában szövegezte a felsőoktatás fejlesztési programjának legfontosabb elvi kérdéseiről, valamint az aktuális irányítási és intézményi feladatokról.

A tanácskozáson hangsúlyozták: a felsőoktatásban ma a legfontosabb feladat az intézményekben folyó tartalmi munka folyamatos korszerűsítése, az intenzív fejlesztési módszereinek és eszközeinek kidolgozása, illetve megvalósítása. A szűkebb gazdasági feltételek között az intézményeknek ehhez meg kell találni a lehető legjobb megoldásokat: egyebek között jobb belső szervezéssel, az azonos profilú tanszék, intézmények, kutatóhelyek közötti jobb együttműködéssel, továbbá a képzés minőségének és hatékonyságának javításával.

A tanév egyik legfontosabb feladata, hogy — az oktatási törvény alapján — megszülessenek a felsőoktatási intézmények életét, szervezetét és működését egyaránt érintő jogszabályok, amelyek a fejlesztési programokkal együtt hosszabb távra meghatározzák a felsőoktatás arculatát. A jogalkotás során minden területen kereteket kell teremteni a szocialista demokrácia erősödéséhez, a testületek szerepének növeléséhez, a

minőségi követelmények jobb érvényesüléséhez. Az egyes szakok és intézmények sajátosságait is figyelembe véve, differenciált és rugalmas rendszereket kell kialakítani; rendezni szükséges a diák önkormányzat szervezeti és hatásköri kérdéseit, az áthallgatást, a párhuzamos képzést; továbbá segíteni a hallgatók rendszeres évközi munkára és társadalmi felelősségre nevelését.

Az alapelveket tartalmazó fontosabb jogszabályok koncepcióit az intézmények a közeljövőben vitatják meg, s a viták tapasztalatait országos felsőoktatási fórumon összegzik majd. Az új jogszabályok a tervek szerint a jövő év augusztusáig megjelennek. Ezek alapján az 1986/87-es tanévben az intézményeknek ki kell dolgozniuk saját szabályzatukat. Ezzel párhuzamosan az egyetemeknek hozzá kell látniuk az elmúlt tanévben kidolgozott önálló fejlesztési terveik megvalósításához.

Szó volt az értekezleten az intézményekben folyó —, s az oktatással szoros kapcsolatban álló — tudományos kutató-fejlesztő munkáról is. Mint elmondták, a tudománypolitikai koncepció egyre nagyobb szerepet szán az egyetemi kutatóbázisnak az országos tudományos kutatási-fejlesztési célkitűzések

megvalósításában, mert szükséges, hogy a felsőoktatási intézmények is foglalkozzanak a népgazdaság számára fontos témákkal, illetve ezek mellett széles körű alapvetési tevékenységgel. Az alapvetések támogatására Országos Tudományos Kutatási Alapot hoznak létre, amely alapvetően az egyetemi és akadémiai kutatóhelyek számára nyújt bővebb lehetőséget, de kiemelkedő témákkal más kutatóhelyek, illetve kutatók is pályázhatnak.

A tanácskozás kiemelték: a tervek megvalósulásának egyik záloga a hallgatók öntevékenységének, önállóságának kibontakoztatása, s a velük kialakított érdemi együttműködés a tervezés és a végrehajtás minden mozzanatában.

A felsőoktatási intézményhálózat korszerűsítési terveinek kapcsán hangsúlyozták: az intézményeket alkalmazásuk kell tenni arra, hogy megfeleljenek a minőségi követelményeknek, rugalmasan kielégítsék a társadalmi, gazdasági, az országos és a regionális szükségleteket továbbá, hogy a meglévő kapacitásokat ésszerűen felhasználva megoldja a hiányszakmák pótlását, valamint a továbbképzést.

(MTI)

Orvosnapok Balatonfüreden

Csütörtökön több mint kétszáz résztvevővel megkezdődött Balatonfüreden a 46. orvosnapok tanácskozási sorozata. A Magyar Kardiológusok Társasága, a Magyar Általános Orvosok Tudományos Egyesülete, a Magyar Belgyógyász Társasága, valamint a Balatonfüredi Állami Kórház és az Orvos-

rendezvényének napirendjén továbbképző Intézet közös szerepel a kardiológia, a gasztroenterológia, az orvosi diagnosztika számos új módszere, valamint a rehabilitáció.

Az idén is a kiemelt témák között foglalkoznak a szív- és érrendszeri megbetegedésekkel.

Konzultáció

A vizuális neveléssel foglalkozó szakemberek számára országos tanácskozás kezdődött csütörtökön a Kaposvári Tatítóképző Főiskolán. A kétnapos konzultáción a tanító- és óvónőképző főiskolások nyolcvan pedagógusa tíz előadást hallgat meg, elsősorban a rajztanároknak feladatairól.

E rendezvényhez kapcsolódva október 4-én bemutatták a főiskola hallgatóinak és gyakorló iskolájának diákjainak, valamint az idei nyári nyaralási képzőművészeti tábor fiataljainak legjobb képzőművészeti alkotásait. A Somogyi Képtáborban művész-tanároknak és óvónők munkáit teszik közzé.

(MTI)

Kitüntetések

Az Elnöki Tanács Vértesszékesztőbizottsága tagjának, főszerkesztő-helyettesnek, több évtizedes kiemelkedő munkássága elismeréseként, nyugalmába vonulása alkalmából a Munka Vörös Zászló Érdemrendje kitüntetés adományozta.

A kitüntetés Trautmann Rezső, az Elnöki Tanács helyettes elnöke adta át. Jelen volt Lakatos Ernő, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője, Bányász Rezső államtitkár, a Minisztertanács Tájékoztatósi Hivatalának elnöke, és Rényi Péter, a Népszabadság főszerkesztő-helyettese.

(MTI)

A betegek től tanultam a legtöbbet

Néhányszor találkoztunk már: ha hivatalosan, akkor mindig kiváló interjúalanyunk bizonyult, ha magánemberként, akkor élményszámba menő beszélgető társ volt. Ez alkalommal, amikor arra kértem, beszéljen önmagáról, az életéről, bezárkózott. Az erre kíváncsi kérdéseimet udvariasan, de határozottan hátrította el. A szakmáról kezdett mesélni.

Talán utólag elnézi nekem, hogy kérdéseimmel kezdetben mindegyre csak a magánéletem próbáltam kutatóni, és később vettem észre, a magánélete a hivatása, a gyógyító munkája is dr. Vargha Miklós professzornak, aki 45 esztendője dolgozott az ideg-elmélet klinikán, és ma sem szakadt el tőle teljesen.

Ezen alkalommal — tudom — keserű visszatekinténi az indulásra. Először mégis erre kértem.

— Az orvosi pálya három területével nem szándékoztam soha szorosabb kapcsolatba kerülni: az idegelmélet, a gyermek- és a bőrgyógyászattal. Kórboncnaknak készülttem, mert természetemből fakadóan mindig a lényeg megismerésére vágytam, és ezt az élményt — akkor úgy véltem — csak a kórbonctan adhatta volna meg. Így is gondolkodtam mindaddig, amíg a budapesti orvosegyetem befejezése előtt két héttel díjas gyakorlonoki állást nem ajánlottak a szegedi ideg-elmélet klinikán. Boldogan jöttem, hiszen akkortájt ritkaságszámba ment, ha valaki friss diplomával azonnal fizetésért dolgozhatott. A hónapok múltával egyre kíváncsibb lettem és úgy láttam, az elmegyógyászat az, amely az ember megismerésére a legnagyobb lehetőséget kínálja.

— Úgy hírlík, a professzor úr büszkén vallja, a betegek től tanulta a legtöbbet.

— Ahogy mondani szokás, én „csak” pszichiáter vagyok, s való igaz, a betegeimtől tanultam a legtöbbet, mert számomra csak a beteg ember létezik olyan tünetekkel, illetve tünetcsoporthoz tartozókkal, amelyeket gyógyítani, pontokba szedett szabályokkal, dogmákkal nem lehet. Nincs és nem is létezik mindenre egyformán

érvényes módszer. Ellenzem a pszichiátria jelenlegi feladólódását, a biológiai és szociális irányzat különélését. Az egyik ugye azt állítja, hogy a lelki betegségek csak a szervezet és az agy rendellenes működésével hozhatók kapcsolatba, és teljesen kizárja a környezeti tényezőket. A másik a társadalmi okokat tartja felelősnek a pszichés károsodásokért. Ilyen merev határok nem léteznek. Immáron 15 évvel ezelőtt hangoztattuk Szilárd professzorral egyetértésben meggyőződésünket: az emberek lelki betegségeinek megszületésében a testi-biológiai okok éppúgy közrejátszanak, mint a pszichoszociális tényezők, tehát az egész ember szervezetét, személyiségét kell szem előtt tartani. Ebből a véleményemből következik, hogy mindig a klinikai pszichiátriának voltam a híve. A betegségek kezelését tehát csak mindhárom terület szintézisében végeztem.

— Harmincnyolc esztendője igazságügyi elmeszakértő is. Legszívesebben azt kérdeném, tévedett-e valaha, de inkább úgy teszem fel a kérdést: minden esetben tökéletes biztonsággal megállapítható-e az úgynevezett elemelőros állapot, az adott bűncselekmény elkövetésekor?

— Nézze, emberi sorsok függenek a szakértői véleményről. Itt nem lehetnek félmegoldások, ez a munka a lehető legnagyobb koncentrációt, alaposítást és pontosságot igényli. A tévedés lehetősége a vizsgálat körülményeiben lehet inkább, mint a jó szakmai felkészültségű, lelkiismeretes szakértőben. Nálunk, Magyarországon sajnos az a gyakorlat, hogy a bűncselekményt elkövetőket egyetlen alkalommal vizsgálhatja az elmeszakértő. Az NDK-ban igazságügyi pszichiátriái részlegek működnek, és itt a szakértőnek egy hónap áll rendelkezésére a beteg alapos megfigyelésére. A mi módszerünk nem kevésbé terhel meg az orvos lelkiismeretét, amikor egyszeri vizsgálatra kell döntenie emberi sorsokról, de az igazságügyi Orvostani Intézettel és vezetőjével, Földes professzorral az együttműködés nagy segítséget nyújt.

— A beszélgetésünk elején azt mondta, három irányba nem szándékozott mozdulni az orvosi pálya kezdetén: a bőr-, az ideg-elmélet és a gyermekgyógyászat területére. Úgy tűnik, a sors igazságossága rendre rácsúfolt elhatározásaira, hiszen a gyermekpszichiátria egyik hazai úttörője, pontosabban a tudományág alapjainak hazai letéteményese lett.

— Világéletemben nagyon szerettem a gyerekeket, és a mai napig nehezen viselem

Az Elnöki Tanács László Gyula íróinak, a Népszabadság rovatvezetőjének kiemelkedő újságírói és munkaszorgalmi tevékenysége elismeréseként, 70. születésnapja alkalmából a Munka Vörös Zászló Érdemrendje kitüntetés adományozta.

A kitüntetés Trautmann Rezső, az Elnöki Tanács helyettes elnöke adta át. Jelen volt Lakatos Ernő, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője, Bányász Rezső államtitkár, a Minisztertanács Tájékoztatósi Hivatalának elnöke, és Rényi Péter, a Népszabadság főszerkesztő-helyettese.

(MTI)

Egy hónap a Szovjetunióban

Sikeres turné után a Molnár Dixieland

Két napja érkeztek haza, a Molnár Gyula vezette szegedi dzsesszegyüttesnek a megalakulás (21 éve!) óta ez volt a leghosszabb külföldi turnéja. A szovjet koncertiroda meghívására és szervezésében 31 napos előadókörúton, a Szovjetunió tizenegy városában koncerteztek. Hogy rendkívüli sikerrel, az is bizonyítja: máris megkapták a következő meghívást.

A részletekről, a koncertsorozaton szerzett élményekről Molnár Gyulát kérdeztük.

— Nagyon készültünk erre az útra, s meglehetősen kíváncsiak voltunk; bár számos külföldi turné van mögöttünk, a Szovjetunióban most jártunk először. Csupa jó dolgokról számolhatok be. Minden fellépésünkön sikerünk volt, hatalmas tapsokat kaptak a szölkök, a közönség — 500 és 1200 között mozgott a hallgatóság létszáma — ráadásokat követelt. Mint mondtam, készültünk, vagyis néhány orosz dalt „dixire fordítottunk”, játszottuk például a Moszkva parti esték meg a Fekete átdolgozásait, amelyek persze nagyon tetszettek. Három-négy napot töltöttünk egy-egy városban, s néha két fellépésünk is volt egy napon. Közép-Ázsiában kezdünk, onnan tartottunk Nyugat-Szibéria felé, Novosibirszkben a „Tudósok városában” is adunk koncertet. Megfelelő gyakorlat és tapasztalatok után biztonságosan lehet megítélni a színpadról is, milyen a közönség. Nos, bevallom, meglepett bennün-

ket, hogy mind a 11 városban igazán értő hallgatóságunk volt, ismerték a repertoár sok darabját, s értékelték, ami arra érdemes. Majdnem fantasztikusnak tűnt, hogy Novosibirszkben hozták nekünk az 1978-ban megjelent lemezünket, dedikálnak. Mint megtudtuk, Leninvárosban is forgalmazták ezt a lemezt, és — ki tudja — talán másutt is... El kell még mondanom, hogy csodálatos színháztermekben léphettünk fel, csupa kitűnő akusztikájú, nagy színpaddal rendelkező helyeken. És kitűnő volt a szervezés. Az NDK-beli útjainkon tapasztaltak nyomán azt hittük, hogy az ottani szervezethez nem lehet hajazni. Szerintünk egyelőre legkevésbé kívánkozik most a német és a szovjet precizitás közé: percnyi pontossággal, kényelmesen utaztunk mindig, a felszerelésünk szállításával kapcsolatos gondoktól végig megkíméltek, és — Garay Márta legnagyobb öröme — mindenütt kitűnő zongorákat kaptunk.

Mit mondhatnánk? Gratulálunk a nyolctagú bandának; s hadd írjuk ide a nagy sikerű turné résztvevőinek nevét: Molnár Gyula (klarinét) kívül ott volt Garay Márta (zongora, ének), Mucsi Árpád (harmonika), Blaskovics László (trombita), Almási István (tenorsaxofon), Bokor András (basszusgitár), Kalocsai Géza (dob), Kovács Ferenc (bendzsó).

S amit megtudtunk még az együttesvezetőtől az új szezon várható eseményeiről: novemberben újabb külföldi

útra indul a Molnár Dixieland, ezúttal „csak” hat napra, az NDK-ba. A jénai dixieland-fesztiválon és a környező helységeken koncerteznek. Itthon, hétfőnként, a klubokban lehet hallgatni „régijó” számaikat, újabb átdolgozásait, s talán, reméljük, egyre több Molnár-szerzeményt. (A klubok: a vásárhelyi tanács, a pesti Molnár utcai, a szegedi Délép- és SZKV-klub. A sorrend egyúttal a fellépések időrendje, a hónap első hétfőjétől az utolsóig!) Ugyancsak novemberben várható a dixieland-együttes második hazai nagylemezének (az eddigi négyből kettőt külföldön, Hollandiában adtak ki) megjelenését, amely a dixirajongók csemegéjének ígérkezik: négy számát Acker Bilk zenekarának harmonikusával és szájharmonikásával, John Mortimerrel együtt játsszák Molnárék, köztük az Oslo Blues és a Szeged Rag című Molnár Gyula-szerzeményeket! S. E.

Az alkoholizmus ellen

Az alkoholizmus ellen tervezett rövid és középtávú ágazati intézkedéseket tárgyalta meg csütörtökön az Országgyűlésben — Csehák Juditnak, a Minisztertanács elnökhelyettesének a vezetésével — tartott ülésen az Alkoholizmus Elleni Állami Bizottság. A tanácskozáson a testület megvitatta és elfogadta a Belkereskedelmi, valamint a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium által előterjesztett, a mértékellen alkoholfogyasztás visszaszorítását célzó programokat.

Az ülés előtt Csehák Judit átnyújtotta a Nemzetközi Alkoholizmus és Kábítószer Elleni Tanács által meghirdetett gyermekrajzpályázat fődíját a magyar győztesnek, Pásztor Tündének. (MTI)

Kalocsai Katalin

Ma, pénteken délelőtt a Magyar Pszichiátriái Társaság és a SZOTE Ideg-Elmegyógyászati Klinika közös tudományos ülést rendez dr. Vargha Miklós egyetemi tanár 70. születésnapja tiszteletére.